

Ulkoasiainvaliokunta

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015

JOHDANTO

Vireilletulo

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015 (K 3/2016 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- puheenjohtaja, Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta Maria Guzenina

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Euroopan neuvosto on vuonna 1949 perustettu ihmisoikeusjärjestö, jonka perustehtävänä on ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen turvaaminen ja kehittäminen. Suomi on ollut järjestön jäsen vuodesta 1989 lähtien. Ulkoasiainvaliokunta korostaa Euroopan neuvoston perustehtävän merkitystä tilanteessa, jossa yhteiskunnallinen kehitys ja ongelmat haastavat oikeusvaltioperiaatetta, sananvapautta ja muita perusarvoja ja periaatteita myös vakiintuneissa demokratioissa. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomen valtuuskunta vaikuttaa jatkossakin siten, että neuvoston toiminta kohdentuu nimenomaan perustehtävään liittyviin kysymyksiin.

Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että kansainvälinen oikeus ja sääntöperustainen kansainvälinen järjestelmä ovat hyvinvoinnin, turvallisuuden ja vakaan kehityksen edellytyksiä. Niiden puolustaminen on entistä ajankohtaisempaa. Kertomuksen mukaan parlamentaarisen yleiskokouksen agenda on kertomusvuonna leimannut keskustelu terrorismin uhasta, pakolaiskriisistä ja Ukrainan kriisistä. Yleiskokoukselle annetuissa raporteissa on kiinnitetty huomiota myös useiden jäsenvaltioiden toistuviin ihmisoikeusloukkauksiin. Yleiskokous on kehottanut ministerikomiteaa kaikin käytössä olevin keinoin parantamaan ja nopeuttamaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuinten päätösten toimeenpanoa ja ryhtymään toimenpiteisiin tapauksissa, joissa päätöksiä jätetään toistuvasti noudattamatta.

Yleiskokous on yksiselitteisesti tuominnut Venäjän toimet Ukrainan alueelliseen koskemattomuuteen liittyen, Krimin liittäminen Venäjään sekä sotatoimet Itä-Ukrainassa. Yleiskokous jat-

Valiokunnan mietintö UaVM 4/2016 vp

koi päätöstään Venäjän valtuuskunnan äänestys oikeuden jäädyttämisestä, eikä Venäjän valtuuskunta osallistunut yleiskokouksen toimintaan kertomusvuonna. Valiokunta toteaa, että poliittisen ratkaisun puuttuminen ja Ukrainan kriisi on este Euroopan neuvoston ja Venäjän suhteiden normalisoinnille.

Ulkoasiainvaliokunta pitää jäsenvelvoitteiden seurantaa yleiskokouksen toiminnan olennaisena osana. Valiokunta korostaa, että jäsenyys Euroopan neuvostossa on kannustanut siihen kuuluvia ja siihen liittyneitä maita jatkamaan uudistuksia järjestön perustehtävään liittyvillä alueilla. Uudistusten seurantaa varten yleiskokous kehitti 1990-luvulla oman parlamentaarisen seurantamekanismin monitorointikomitean muodossa. Valiokunta toteaa, että tiivis yhteistyö monitorointikomitean ja seurannassa olevien valtioiden välillä voi edistää tarvittavien uudistusten tunnistamista ja toimeenpanoa seurannassa olevissa valtioissa. Valiokunta kiinnittää huomiota Suomen valtuuskunnan jäsenten aktiivisuuteen monitorointikomitean toiminnassa.

Vaalien tarkkailu on osa monitorointia. Yleiskokouksen lähettämät valtuuskunnat seurasivat kertomusvuonna parlamenttivaaleja Turkissa, Kirgisiassa ja Azerbaidžanissa sekä presidentinvaaleja Valko-Venäjällä. Useimmat Euroopan neuvoston vaalitarkkailumissiot tehdään yhteistyössä Etyjin yleiskokouksen ja ODIHR:n kanssa. Ulkoasiainvaliokunta on johdonmukaisesti todennut pitävänsä tätä yhteistyötä tärkeänä, jottei syntyisi erimielisyyksiä siitä, miten hyvin vaaleissa on noudatettu oikeusvaltioperiaatetta.

Ulkoasiainvaliokunta kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja poistamista koskeva ns. Istanbulin sopimus tuli Suomessa voimaan 1.8.2015. Sopimus sisältää määräykset naisiin kohdistuvan väkivallan sekä perheväkivallan ehkäisemisestä ja poistamisesta, väkivallan uhrien suojelemisesta sekä väkivallan tekijöiden saattamisesta edesvastuuseen teoistaan. Valiokunta pitää tärkeänä sopimuksen täytäntöönpanoa ja kiinnittää huomiota siihen, että yleiskokouksen tasa-arvokomiteassa on valmisteilla raportti sisältäen suosituksia, jotka voivat edesauttaa sopimuksen toimeenpanoa Suomessa. Valiokunta toteaa, että sopimuksen täytäntöönpano edellyttää myös voimavarojen kohdentamista tähän tarkoitukseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ulkoasiainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 3/2016 vp johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan kannanottoehdotus

Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Valiokunnan mietintö UaVM 4/2016 vp

Helsingissä 14.4.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Antti Kaikkonen kesk
varapuheenjohtaja Pertti Salolainen kok
jäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk
jäsen Paavo Arhinmäki vas
jäsen Tiina Elovaara ps
jäsen Susanna Huovinen sd
jäsen Tom Packalén ps
jäsen Aila Paloniemi kesk
jäsen Antti Rinne sd
jäsen Veera Ruoho ps
jäsen Erkki Tuomioja sd
jäsen Stefan Wallin r
jäsen Matti Vanhanen kesk
jäsen Sofia Vikman kok
jäsen Ben Zyskowitz kok
varajäsen Ilkka Kanerva kok
varajäsen Jaana Pelkonen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Olli-Pekka Jalonen